

LITERKA

květen 2014

Vážení přátelé knih a literatury,

další měsíc je za námi, ačkoli se zdá, že si s námi apríl nepěkně pohrál a skončil mnohem rychleji než obvykle. Za Památník mohu říci, že jsme se s ním rozloučili svědomitě a zanechali za sebou spoustu poctivě vykonané práce. Minulý měsíc jsme z velké části věnovali dětem, počínaje programem pro věrné čtenáře rajhradské knihovny v rámci Nocí

- » Hledáme
- » I ve Zlíně se rodí sličné knihy
- » Květnová výročí
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Nechyběl ani Brouk Pytlík
- » Tři otázky
- » Skrytá paměť Moravy
- » Za zvířátky do pohádky

s Andersenem, přes vernisáž výstavy Od Ferdy po Jonatána až po přípravu rozsáhlého doprovodného programu. Přestože v nadcházejícím období zaplní klášter školní výlety, nezapomínáme ani na dospělé návštěvníky. Zveme Vás například na zajímavou obměnu tradiční podoby StřeDění, kterou obstará scénické čtení z Nezvalova Podivuhodného kouzelníka. Po této poslední tečce za nedávno ukončenou nezvalovskou

výstavou přijde na řadu pokračování cyklu „Moravské vydavatelství se představuje“. Tentokrát se naše pozornost přesune do Zlína. V rámci každoroční Muzejní noci představí své krásy v noční atmosféře opět i rajhradský klášter. Chybět nebude cimbálová muzika, v zákoutích Památníku Vás ovšem čekají mnohá překvapení. Jaká to budou, se přijdte přesvědčit sami.

Co ještě dodat na závěr? Snad jen poslední informaci. Oba květnové svátky jsme pro Vás k dispozici a nabízíme nevšední zážitek. V rámci prohlídek od 10 a 14 hodin ve dny 1. i 8. května nahlédnete do dosud nepřístupných nerekonstruovaných prostor prelatury kláštera. Pozor, počet návštěvníků ve skupině je omezen. Nepromarněte jedinečnou šanci.

*Za měsíc na shledanou na stránkách Literky
Vaše Martina Kloudová*

*Verše měsíce
května*

*Josef Chaloupka
Zátiší
(úryvek)*

*Otevřeš knihu. – Září jako jítro
a bělí stran tě vede na sta cest.
Pohládíš knihu, jak bys hledil život.
A stromy počnou rašiti a kvést.*

8. května 1945

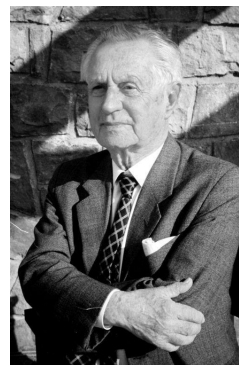
vyšlo první číslo deníku *Mladá fronta*. Na jeho počátku stálo ilegální Hnutí mládeže za svobodu, které obsadilo tiskárnu v Panské ulici v Praze, kde se původně vydával německý deník *Prager Tagblatt*, a začalo zde vydávat vlastní noviny. Pracovníci redakce byli různě politicky zaměřeni. Vedle šéfredaktora Jaromíra Hořce zde působil spisovatel František Listopad, režisér Jan Grossman nebo divadelní a literární kritik Sergej Machonin.

10. května 1924

do éteru vstoupil první zkušební rádiový přenos brněnské pobočky Československého rozhlasu. Pravidelné vysílání bylo zahájeno 1. září téhož roku ze střechy Zemského domu (dnes krajský úřad) v ústí Kounicovy ulice. Na programu rozhlasu byly zpočátku pouze zprávy, v následujícím roce se přidala i hudba, odborné přednášky nebo čtené pohádky pro děti. Na konci 20. let se stanice přestěhovala do nových prostor v budově Sokolského stadionu, rovněž v Kounicově ulici.

16. května 1909

se v Uherském Brodě narodil český spisovatel František Kožík. Po maturitě v roce 1927 nastoupil na Právnickou fakultu, po jejím úspěšném ukončení pokračoval na Filozofické fakultě a absolvoval rovněž obor režie a dramaturgie na konzervatoři. Od konce 30. let pracoval v Československém rozhlase v Brně a v Praze. Je autorem historických románů, divadelních a rozhlasových her. Napsal například povídku *Synové hor*, která stojí na reálném příběhu úmrtí běžců na lyžích Bohumila Hanče a Václava Vrbaty v průběhu závodu na hřebenech Krkonoš (24. 3. 1913). Povídka se stala předlohou stejnojmenného filmu z roku 1956.

Nejbližší akce Památníku písemnictví na Moravě

14. května 2014, 17 hod., StřeDění: Podivuhodný kouzelník

Scénické čtení z lyrické grotesky o Vítězslavu Nezvalovi. Autorem hry je Norbert Holub. Následuje diskuse k Nezvalovu dílu a autorově osobnosti.

15. května – 30. října 2014, Milovníci a mecenáši věd a umění v řeholním rouše

Ve spolupráci Moravské zemské knihovny, Masarykovy univerzity, Benediktinského opatství a Památníku písemnictví na Moravě.

Výstava představuje benediktinský klášter v Rajhradě u Brna jako významnou moravskou kulturní a vědeckou instituci. Velké věci si žádají nadšení a záštitu. Rozšiřování klášterní knihovny, sbírky umění, přírodovědné bádání, nejnovější architektura. Výstava mapuje, jaké aktivity klášter podporoval od středověku do 20. století.

Vernisáž výstavy se koná 14. května od 18 hodin.

17. května 2014, 18–24 hod., Muzejní noc 2014

V tuto jedinečnou noc bude znít rajhradským klášterem a Památníkem písemnictví na Moravě cimbálová muzika. Stálými expozicemi tak s návštěvníky projde poezie s duší jižní Moravy.

20. května, 16 hod., vernisáž výstavy Nakladatelství Kniha Zlín

Další pokračování jednoho z tradičních výstavních cyklů, věnovaného současné knižní kultuře. V seriálu mapujícím aktuální tržní prostředí se tentokrát zaměříme na historii a současnost produkce největšího zlínského knižního vydavatelství, specializujícího se na překlady současné „světovky“.

Trvají výstavy:

2. dubna – 27. července 2014, Černé slunce

V rámci prezentace moravského i internacionálního surrealismu přímo navazuje aktuální expozice na výstavu výtvarné skupiny Stir up *Všichni jsme zrozeni z lásky*. Projekt jejích dvou členů Josefa Kremláčka a Lubomíra Kerndla má název *Černé slunce*. Surrealismus spíše jako životní názor než čistě umělecký směr v literatuře a výtvarném umění se představí také prostřednictvím autorských textů členů skupiny Stir up v podobě jedinečných bibliofilských tisků ze sbírek Památníku písemnictví na Moravě.

9. dubna – 5. října 2014, Od Ferdy po Jonatána

Zvířata jako hlavní hrdinové v moravské literatuře pro děti. Výstava o populárních i méně známých postavičkách kreslených příběhů, ale i o jejich autorech, kteří se prostřednictvím zvířecího světa snažili a snaží rozveselit a případně také poučit (nikoli pouze) nejmenší čtenáře.

SKRYTÁ PAMĚŤ MORAVY

Konec března znamenal pro mladé spisovatele a pozorovatele-zapisovatele poslední možnost odeslat příspěvek do literární soutěže, nad kterou Památník drží patronát. Skrytá paměť Moravy tentokrát hledala příběhy k „Okamžiku štěstí“. Pro účastníky to bylo téma patrně inspirující, neboť porota bude hodnotit celkem 154 prací. Účastníků do 15 let se zapojilo 86, ze středních škol poslalo texty 68 studentů. Zadání osmého ročníku tak můžeme v rámci historie soutěže řadit k přitažlivějším tématům, která píšící mládež zaujala.

Texty byly po uzávěrce soutěže odeslány odborným porotcům. Jsou jimi opět Věra Linhartová, Libuše Nivnická, Radek Malý, Vojen Drlík a Jan Němec. Teprve až porota díla přečte a ohodnotí, uvidíme, kdo se stane konečným vítězem. V květnu se porotci sejdou a budou diskutovat o textech postihujících okamžiky štěstí. Příjemné čtení, vážená poroto! A čtenářům Literky nezbývá, než popřát kus trpělivosti: však si v letní příloze od čerstvých vítězů určitě rádi také něco přečtete!

(kc)

NECHYBĚL ANI BROUK PYTLÍK

Od počátku minulého měsíce žil Památník písemnictví na Moravě ve znamení čilého ruchu. Příčinou byla zvláště vernisáž nové výstavy s názvem *Od Ferdy po Jonatána*, kterou si nenechalo ujít mnoho malých i velkých návštěvníků. Jistě nebyli zklamáni. Nepominutelnou součástí odpoledne totiž bylo zábavné loutkové představení v podání Jana Hrubce a

jeho Dřevěného divadla. Pro dokreslení atmosféry se pohádka Zvířátka a loupežníci odehrála přímo v letním refektáři mezi exponáty a panely nové výstavy. Před začátkem představení a po jeho skončení se tak mohli účastníci jako první projít stezkou – pohádkovým lesem – a hádat, se kterými postavami z dětských knížek se na cestě setkávají. Celkový dojem ještě podtrhlo, že je doprovázel skutečný Brouk Pytlík se svou kamarádkou Beruškou.

(mk)

I VE ZLÍNĚ SE RODÍ SLIČNÉ KNIHY

Za poměrně strohým, leč přesným a vlastně i výstižným názvem Kniha Zlín stojí už pěkná řádka titulů. Jedno z nejprestižnějších tuzemských vydavatelství za deset let své existence obohatilo soukromé i veřejné knihovny o tisíce knih. Kolik jich přesně již je, to napoví další díl výstavního cyklu Moravská vydavatelství se představují v Památníku písemnictví na Moravě. A nejen to, nabídne totiž současně také možnost nahlédnout do zákulisí překladatelské, nakladatelské, ilustrační i knihtiskařské praxe moderní a úspěšné firmy.

(drk)

3 OTÁZKY pro

Norberta Holuba

V květnu přijedete do Památníku se scénickým čtením divadelní hry *Podivuhodný kouzelník*. Co mohou návštěvníci čekat?

Nikoliv unylý lyrismus nebo čítankovou nudu, ale lyrickou grotesku zobrazující několik reálně fiktivních výstupů ze života Vítězslava Nezvala: například jeho výslech na gestapu či hru na koncentrační tábory. To vše prošpikováno verši klasika.

Zeptali bychom se á la Karel Čapek: Jak se dělá „dramatizace“?

Ve své většině jsou to „pravdivé fikce“, které ovšem vycházejí z reálných událostí. Nezval byl opravdu vyslýchán na gestapu, samozřejmě není zachován protokol, takže můžeme (a vlastně zároveň musíme) mírně fabulovat. Vlastní dramatizace se ale týká především několika básní, kdy například básník Konstantin Biebl předělává Mistrova „původního, protistátního a antisovětského“ Stalina na výsledný socrealistický paján (chvalo zpěv, pozn. redakce).

Pracujete jako lékař. Jak se zapojujete do literárního dění?

Do literárního dění se zapojuji nyní nejen přímo – jako redaktor literární revue Weles –, ale také nepřímo jako sekretář občanského sdružení (respektive spolku) Weles o. s., samozřejmě čas od času i jako autor anebo překladatel poezie (Tadeusz Borowski, Josif Brodskij, Natalija Gorbaněvská, Vladimir Vysockij, Rafał Wojaczek ad.). A nedávne hrabalovské jubileum jsme ve Welesu uctili rozesláním emailového „intelektuálního pseudo-spamu“ s jedním Hrabalovým sonetem přímo v den jeho stých narozenin a pak také speciální přednáškou o Hrabalově poezii a psyché v kině ART.

Norbert Holub (* 7. dubna 1966, Jihlava) nastoupil po studiích na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity do jihlavské nemocnice, odkud později přešel do Brna. Kromě lékařského povolání je činný literárně: vydal několik básnických sbírek (např. prvotinu *Zrcadlo pod jevištěm* z roku 1989 nebo naposledy *Status idem* v roce 2006). Působí rovněž jako překladatel. V roce 2003 spoluzaložil občanské sdružení *Weles*, jehož je dosud tajemníkem. Sdružení se zaměřuje na vydavatelskou činnost a v jejím rámci produkuje stejnojmennou literární revue.

Je autorem lyrické grotesky o Vítězslavu Nezvalovi, která bude v Památníku písemnictví na Moravě představena v rámci květnového *Středění*.

ZA ZVÍŘÁTKY DO POHÁDKY

„Se zvířátky do světa knížek“ – tak se jmenuje doprovodný program, připravený v rámci výstavy *Od Ferdy po Jonatána*. Zaměřuje se zejména na děti předškolního věku a žáky 1. stupně základních škol.

A na co všechno se mohou malí čtenáři a předčtenáři během programu těšit? Například na procházku mezi vyobrazeními jednotlivých zvířátek, která si děti následně propojí s postavičkami známých děl moravské literatury. Seznámení dětem příjemně vynalézavě navržené panely a ukázky postaviček v řadě dětských knížek. Děti se dále mohou těšit na vyprávění pohádek plných zvířecích hrdinů. Součástí programu je i interaktivní dílna, v níž si dětský návštěvník může vyrobit vlastní zvířecí hrdiny, skládat obří puzzle, omalovávat, poslouchat předčítání z knížek nebo rozdělovat zvířátka do společných skupin. Možností, jak se zabavit a ještě se i něco přiučit, bude zkrátka spousta.

Všechny zájemce a paní učitelky srdečně zveme na doprovodný program, který je možné navštívit v období od 15. dubna do 5. října tohoto roku.

(jp)

HLEDÁME

Pro rozšíření stálé expozice hledáme sbírky básníka Josefa Suchého (1. 3. 1923 Lesní Jakubov – 30. 5. 2003 Brno), jedná se o knihy: *Žernov* (1948), *Jitřenka v uchu jehly* (1966), *Ocúnová flétna* (1967), *Okov* (1969), *Duhové kameny* (1976), *Sněhová vločka* (1992), *Vánoční čas* (2004) a rovněž hledáme prózy či překlady Josefa Suchého: *Vřesový zpěv* (1976), *Skrytý pramen* (1981), *Šarlat na sněhu* (1999), *Černá a bílá pravda* (2004), *Tvář času / Wobličo času* (2012).

Dále bychom rádi do sbírek Památníku získali kulturně politický měsíčník *Červený květ* (ročníky 1956 a 1963–1969), list pro literární politiku *Index* (číslo 12 z roku 1934 a celé ročníky 1935–1939) a společenskou revue *Salon* (ročníky 1–5; čísla 1–11 z roč. 6; č. 1, 2, 4–10 z roč. 7; č. 5–6 a 11 z roč. 8; č. 5, 6, 10–12 z roč. 9; č. 2, 3, 7, 11, 12 z roč. 10 a celé ročníky 11–22).

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

Klášteř 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136

e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz

<http://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/cs/index.aspx>

Odpovědný redaktor: Libor Kalina, redaktor: Martina Kloudová

Vychází jedenáctkrát ročně, číslo 5, ročník 8, 29. 4. 2014

MK ČR E 21218

www.muzeumbrnenska.cz

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257